

L'OPINIÓ

SURT CADA DISSABTE

25 CENTIMS

BARCELONA, 9 DE JUNY DE 1928

ANY I. - N.º 17

SUBSCRIPCIONS = ADMINISTRACIO

Carme, 20 int., 1.º

PREUS DE SUBSCRIPCIO:

BARCELONA: TRIMESTRE, 3,00 PSESSETES; SEMESTRE, 6,00
 FORA: TRIMESTRE, 3,50 PSESSETES; SEMESTRE, 6,50
 ESTRANGER: SEMESTRE, 9,00 PSESSETES

EL CAS RELIGIÓS DE MEXIC

per ABELARD TONA I NADALMAI

Fa un quant temps vaig rebre la carta d'un amic demanant-me que parlés del cas religiós mexicà. Vaig enviar l'article a "La Publicitat", però ha passat el temps i coses, que la prudència del diari deu haver aconsellat, i no s'ha publicat l'article. Ara bé, com que aquest és un dels aspectes de l'actualitat mexicana, que més interessa a l'opinió catalana, (com no ha d'interessar-li, avui que a casa seva tot són lligues de perseverança i de defensa catòlica, les quals tenen controlada la premsa i totes les fonts de la vida moral) i com que, d'altra banda, no m'agradaria que es pogués creure que sóc jo el qui defujo de tractar aquesta qüestió, he cercat una tribuna oberta i sense prejudicis per exposar la meua opinió.

L'amic que m'escriu és catòlic i és un catòlic de fe, i segons m'escriu es trobava una mica desconcertat amb el que succeeix a Mèxic. "Què passa en realitat? — em preguntava—. La majoria d'aquí creuen en una persecució religiosa. Espero que traci aquesta qüestió extensament, car ens interessa molt. Les fulles religioses han anat plenes de detalls de persecucions i de martiris... El tancament total de les esglésies públiques i privades per part del govern, el qual, naturalment, deu anomenar-se liberal (?) etc., etc. Tot plegat deu ésser ben interessant vist prop".

Vist d'aprop pren un caràcter ben diferent del que se li ha donat a Catalunya. Les esglésies estan tancades, s'han expulsat bisbes, i alguns capellans han estat afusellats i altres, penjats, en total uns cinquanta o seixanta. No hi ha dubte que és una tragèdia i una tragèdia provocada per la rebequeria del clergat catòlic mexicà.

Fem una mica d'història. A Mèxic, com a Europa a mitjans del segle passat, hi va haver un fort corrent anticlerical. Els economistes reclamaven les propietats de l'església. El partit Progressista Mexicà, pels volts de 1833, veia l'única salvació de la hisenda nacional en la confiscació dels bens de l'Església. En 1847, temps de la invasió yanqui, novament es va intentar la confiscació. Tant la primera vegada com la segona l'Església va salvar els seus béns gràcies als tradicionalistes, però, sota la presidència d'Ignacio de Comonfort, l'any 1856, el ministre Miguel Lerdo de Tejada va dictar una llei desamortitzadora dels béns "raíces" eclesiàstics i civils. La llei, encara, aquesta vegada, tot i dictada, es va complir només aparentment. Va ésser Benito Juárez, uns quants anys després, 1859, que va dictar la llei de nacionalització. El 25 de setembre de 1873, després d'haver vençut l'intent imperial de Maximilià, els conceptes d'aquesta llei van ésser inclosos a la constitució. Es poden extreure de l'artículat de la constitució els següents conceptes: L'Estat i l'Església són independents l'un de l'altre. El congrés no pot dictar lleis establint o protegint cap religió. El matrimoni és un contracte civil. Aquest i els altres actes de l'estat civil de les persones, són de l'exclusiva competència dels funcionaris i autoritats de l'ordre civil. Cap institució religiosa no pot adquirir béns "raíces" ni capitals posats sobre aquests, a excepció dels locals reservats als serveis i objecte de les esmentades institucions. La prometença de dir veritat substitueix el jurament religiós amb els seus efectes i penes. L'Estat no permet que es porti a efecte cap contracte, pacte o conveni, que pugui menyscar o sigui la pèrdua o el sacrifici de la llibertat de l'home ja sigui a causa de treball, d'educació o de vot religiós. En conseqüència, la llei no reconeix ordres monàstiques, ni pot permetre el seu establiment.

Així va dir, en síntesi, la constitució me-

xicana per una colla de temps, i he tingut interès a publicar-ho per demostrar que el cas religiós és una cosa vella a Mèxic. Ara extrauré alguns dels conceptes de la constitució de 1917, que fan més radical la idea de Benito Juárez i que són la base de l'actual conflicte.

Diu en l'art 24: "Tot home és lliure de professar la creença religiosa que més li plagui i de practicar les cerimònies, devocions o actes del culte respectiu, en els temples o en el seu domicili particular, sempre que no constitueixin un delict o falta penada per la llei.

"Tot acte religiós de culte públic s'ha de celebrar precisament dins els temples, els quals estaran sempre sota la vigilància de l'autoritat.

En l'article 27 — II diu: "Els temples destinats al culte públic són propietat de la Nació, representada pel Govern Federal, el qual determinarà els que han de continuar destinats al seu objecte. Els bisbats, rectories, seminaris, asils i col·legis d'associacions religioses, convents o qualsevol altre edifici que hagués estat construït o destinat a l'administració, propaganda o ensenyança d'un culte religiós, passarà, en conseqüència, amb ple dret, al domini directe de la Nació, per destinarse exclusivament a serveis públics de la Federació o dels Estats en llurs respectives jurisdiccions. Els temples que en el futur es construïxin seran propietat de la Nació".

En l'article 130: "La llei no reconeix cap personalitat a les agrupacions religioses anomenades esglésies".

"Els ministres del culte seran considerats com persones que exerceixen una professió i estaran directament subjectes a les lleis que es dictin".

"Per exercir a Mèxic el ministeri de qualsevol culte, cal ésser mexicà de naixement".

"Queda estrictament prohibida la formació de tota classe d'agrupacions polítiques, el nom de les quals tingui alguna paraula o indicació qualsevol que la relacioni amb alguna confessió religiosa. No podran celebrar-se en els temples reunions de caràcter polític".

"Els processos per infracció a les bases anteriors no seran vistos amb jurat".

El president Calles ha volgut fer complir la llei i l'Església ha contestat el repete de l'Estat amb una vaga de capellans i amb l'excomunió del poble mexicà. La lluita pacífica es redueix a què els sacerdots no volen oficiar en les esglésies i en que el govern no permet, amb la llei a la mà, d'oficiar en altre lloc que a les esglésies. De tant en tant es fa una agafada en alguna casa particular, on es dona una missa clandestina en comunitat. De tant en tant es fa una agafada de capellans fent fulles clandestines incitant a la rebel·lió.

Aquesta és la part pacífica; encarem-nos amb la part violenta. Pel març de l'any passat, una partida de rebels van atacar el tren de Guadalajara amb el crit de "Viva Cristo Rey". Es va calcular en 130 el nombre de víctimes que va ocasionar aquest acte de rebel·lió. Un arquebisbe i uns quants bisbes van ésser expulsats, un capellà i altres rebels van ésser afusellats. En l'actualitat hi ha varies partides alçades en els Estats. Quan agafen una d'aquestes partides li apliquen la llei de repressió al banditge: els penen o els afusellen, segons el gust de l'oficial, instantàniament. La bomba llançada al general Obregon, va ésser un atemptat preparat pels rebels; entre altres van ésser afusellats un capellà i el seu germà.

Aquesta és la situació del plet religiós a Mèxic: el govern vol fer complir la llei,

l'Església no l'accepta. Les esglésies estan obertes i cura de la seva conservació i del culte un comitè de feligresos del districte. Els capellans no hi volen oficiar, l'Estat no vol deixar oficiar en altre lloc que a l'església.

Hi ha, d'altra banda, l'anomenada Església Catòlica Mexicana. Aquesta Església accepta la llei de l'Estat. Al fons de tota aquesta qüestió hi ha una rivalitat entre el clergat mexicà i el clergat vingut de l'estranger. Es una pugna característica de tota una època i que, en el fons, tot mexicà porta a l'ànima, ja sigui un capellà, un paleta o un comerciant: l'antipatia a l'estranger que va a Mèxic a fer fortuna. Mèxic ha estat un bon fill de l'Església catòlica: ha estat una mina d'or i sovint donava la casualitat que l'alt clergat no era mexicà. Es diu que van ésser els clergues mexicans els que van començar el conflicte en demanar el compliment de la llei que exigeix ésser mexicà per al ministeri del culte. La resposta de l'Estat hauria estat l'aplicació total de la llei. L'Església mexicana no té gaires partidaris i els seus temples han estat assaltats pels "romanistes", com diuen als catòlics partidaris de Roma.

S'ha dit aquests últims temps que l'Església catòlica acceptava la llei mexicana i que, per tant, el conflicte ja estava aca-

A la plana 5:

Mecenisme

per Josep Pijoan

bat. Tanmateix, fins avui no ha quedat establert res de definitiu. Segurament que a qui interessa més de solucionar el conflicte és a l'Església. L'Estat ha vençut en tota la línia i tothom que conegui Mèxic sap com seria fàcil d'allunyar la gran massa del poble de la religió, amb paciència i uns quants anys de treballar-hi. El concepte religiós del poble es basa en el fanatisme i la ignorància. No saben el que adoren ni per què ho adoren. Els han dit que la verge de Guadalupe feia miracles i que l'havien d'adorar i ho fan així. El govern és el senyor de les escoles i té molt interès a il·lustrar el poble, i en tindrà sobre tot a il·lustrar-lo a la seva manera, en matèries religioses. Els catòlics han fracassat; es pensaven aixecar el poble en armes, creien trobar un govern dèbil i avui es troben en una situació molt delicada. Han de procurar, costi el que costi, de solucionar el conflicte amb l'Estat mexicà si volen salvar quelcom de la seva omnipotència passada.

Mèxic, Maig de 1928

DE RELIGIO

NOTES AL MARGE

per HUMBERT TORRES

Fa unes quantes setmanes que l'amic Rovira i Virgili i jo parlarem de coses polítiques, i em penso que tant l'un com l'altre ens esforçarem a fer-ho prou clarament perquè tothom que ens llegís pogués jutjar per compte propi. I com que tot debat polític acostuma a promoure un bri d'emoció i un espurneig passional—i em sembla que en el nostre, no hi mancà—, he deixat transcórrer uns quants dies, deliberadament, abans de reprendre el diàleg en el punt que el deixàrem, car entenc que no puc deixar de recollir les al·lusions que el meu ben-volgut amic em feia, amb referència a diversos aspectes, tots ells interessants, d'això que en diem problema religiós.

No tinc necessitat d'amagar que, ja de

bell antuvi, se m'acut un dubte. ¿Es oportú, és convenient parlar de coses de religió a les planes d'un periòdic, la immensa majoria dels lectors del qual deuen viure als antípodes de tota preocupació d'aquest gènere? Hi ha una tradició contrària, no ho ignoro. Hi ha, també, un apriorisme evident que, almenys en les nostres latituds, vol donar un sentit d'equivalència a dues paraules: lliure-pensament, irreligiositat. Encara recordo, a via d'exemple entre mil que podria citar, que pocs anys abans de la guerra, no sé en quina ciutat llatina, hi hagué un "Congrés antireligiós del Lliure-pensament". Són molts que veuen un error manifest, probablement nociu, en aquesta suposada equivalència. I com que jo sóc

—Aneu molt espellifats; que no teixiu?

—Han tancat la fàbrica per excés de producció.